

ФИФЫ ФЫМЫГЭЭПУД, ФИ ИЕЙ ФЫМЫГЭЭПЦКЦИ

КЪБЪР-М И ПАРЛАМЕНТЫМРЭ
ПРАВИТЕЛЬСТВЭМРЭ Я ГАЗЕТ
ГАЗЕТА ПАМЯТИ И
ПРАВИТЕЛЬСТВА КЪР

1924 ГЭМ И МЭКЪУАУЭГЪУЭ МАЭМ И 1 ЛЪАНДЭРЭ КЪЫДОК

Хэшыныгы-2016

Дызыхэдэнухэр машцэктым

УФ-м и Федералъэ Захусым и Къэрал Думэм и депутат хэшыныгыэхэм Къэрбдей-Балькъэрэм, къыбгэдэуауэ хэтыну цыхуи 8-м я дэфтэрэхэ иджылдагъэ КЪБЪР-м и Хахакъуэ комиссам шрагъыжаш.

АХЭР: УФ-м и Къэрал Думэм и депутат Шхьэгъуаш Адэльбий («Урысей экзкуэт» политико партым къыбгэдэуауэ жэхиныгыэхэм хэтыну), КЪБЪР-м и Парламентым и депутат Пашты Борис («КРФ»), «Техно-Алмаз» ОО-м и унафэщ Цоку Руслан («Захуагыэм и телъхэ Урысей»), «Газпром

Къэрал комитетэхэм

Хабзэм ирагъэззэгъ

КЪБЪР-м Энергетикамкы, тарифхэмрэ псуэплэ къалъыпнынгэмкы и къэрал комитетым и лъэжакъуэхэр псуэплэ-коммунальнэ хэозистемэ и къэрал хыбаргэбгэщэ системэм (ЖХК-м и ГИС), «Управление» къэрал автоматизированнэ системэм, «Кэбщэ-тангыэхэм я реконстр.» автоматизированнэ системэм егъобдыллыныр лухаш. Дэтхэм хыбаргэбгэщэ Интернетим пащцэ, жэуапта-куажем я спиксхэр зыгъбелджылы пиашцэ актхэр ягъэхъэршаш. Алхуэдуэ, отчелъ лэжэныэм къуыбгэдэуэ СМСВЭ 0 йушухуауауахэм зэддэлъ электрон зыпцэныгыэ лэуалым комитетыр пащцэ.

ГУЗЕЕВЭ Индырэ.

Мэшкыгуэ-2016

Гагариным фьыщцэ хуащцэ

Цыхур ялуэ хэаршым зэрылгэтарэ илъэс 55-рэ зэрыркытхэм и шьхыкыгъэ Мэшкыгуэ луху гъэщцэгуауэ шрагъыжаш. Фсунным хэтхэм Гагарин Юрий фьыщцэ зэрылгэтарэ шьхыкыгуэ зэрылгэтарэ лисьму хуатх хэушущэ абы и пырхурлыху Караваевэ ЕКтерижэ.

ИДЖЫРИ къас ныбкы-щцэхэм ятх лисьмухэм Гагариныр хэаршым зэрылгэтарэ и фьыгэжэкцэ дунейм илуэга зыуажыныгъэм шьхытэпцэлыкы, хэаршыр къэгъуыршцэныр лэпкыкхэр зэкъуазыгъуэвэн шьхысыгъуэ хэушэ зэрыгъуагыри кыжьхэжаш.

«Илъэс 55-рэ и пэкцэ къухуат а лухуэгуэ дахэр. На-пладэжыныгъэм гъащэм зихъужагъ. Абы лъандэрэ дунейм зыуажыныгыгъэ ин игуыштатх. Иджы хамэ къэрал къахыщцэ-къахыщцэ шьхы хэаршыр зашцуху кытароухэ, дунейм шьхысыгъуэ куаджыкы нэхэ залэгъуауэ дыхъуауэ», - шьхылажцэ абыхэм ящцэ зэм.

Шталагуалэ зэхьэхэм хэтхэм къызырхыгауашыкы, илъэс 55-рэ и пэкцэ къухуат а лухуэгуэ дахэр дахэралым и тхьэрым нэбым пцэ-рэ гуытыгъэ рэщцэ.

«Эз хуаудэ лэпкыжыжым а фьыгэжэкцэ дахэралым нэхэ лэуауэ хъуащцэ хуащцэ. Кытухуэбгэна тхьыда дахэм шьхыкы фьыщцэ ин лухуащцэ. Зэтхьыа лыгъэхэм, хахуагъэм пцэ ин ныбкыжэ», - ятх ныбкы-щцэхэм.

«Мэшкыгуэ-2016» шцалагуалэ зэхьэхэм и пресс-лухуащцэ.

Межрегионал Пятигорск- ОО-м къзып-щыта и управленым и унафэщ Цумавэ Мусэ («ДПТР»), КЪБЪР-м и Парламентым и депутат Шхьэгъуаш Сафарбий («Шхьуан-Тэхэр»), палъжыкэ Юнатэ Лумэт Жьэлэ Хьэсэн («Жау»), Султановэ Ишгэт («Агло-ко»), Шаваевэ Камал («Урысейм и коммунистхэр») сымащ.

КЪБЪР-м и Хахакъуэ комиссам и секретарь Джаллуевэ Мусэ жилац: «Кандидатым и луэхур зэрылгэныгъэм и шьхьэту, цыхуэ 1997-м я лэщцэдыр зэхуэлхэсэн хуейщцэ, егъуауэ кандидатым и телъхуэ къыгуауэ вывар 1404-рщцэ, араш абы и дэфтэрэхэ шцыкымыкыри. Нэхэ илуэгуауэ иджыри шцухуитым ятажцэ хэшыныгыэхэм зэрыхэ-мытыр».

Цумавэ Мусэ КЪБЪР-м и Хахакъуэ комиссам хэтхэм фьыщцэ яхуылащцэ, дэфтэрэхэ гъэхъэзырынэм ехъэлэуэ яла ушцэхэмкыкы абыхэм зыкызырщцэагъэжыуам пащцэ.

КЪБЪР-м и Хахакъуэ комиссам и унафэщ Джаш Вячеславэ кандидатхэм я луэхур къахыуэлэну ехуэхуащцэ.

БАГЪЭТЫР Луизэ.

Ушцэ - жэуап

Марие и фэпльым сыт къыпэллэр?

Къэрбдейр Урысейм зэрыгухъэрэ илъэс 400 зэрыркытхэм и шьхыкыгъэ 1957 гэм ягъуауэ шьхытэ-фэпльым кыгъэщцэныр лэгуауауэ «Марие и утыкыкы» юджэ. Мы махуэхэм а шьхыпэм зэгъэзэхуэныгъэ лэжыгъэжэр шцэгъэхуэжыуэ шрагъыжаш. Абыхэм шьхысыгъуэ ялуэхуауэ шьхытэ-ушцэу да редакцым цыхуэ зыбжанэ кыпэллэр.

ЛУХУМ И лэжыплэр зэхэджэныкы мурадэр дилэу, дэ зыкуагъэзащ. Налшык къалэм и шьхыпэм администрациэм и пресс-лухуащцэпэм и унафэщ Кульбаевэ Залине - 2016 гэм и пщцэазэм, КЪБЪР-м и лэащцым пщцэрылэ ящищцэ, Урысейм Шчы, мылкы зэхуыткыкыжэмкы и министрствэм КЪБЪР-м шьхытэ кыудамэмрэ Налшык и шьхыпэм администрациэм-ИГ-гъэщцэ Урысейм дыкхуэ-фэпльыр кыгъэщцэащцэныгъэм хэуитхэ лэжыгъэхэр егъэлуауэ ныбкы хыауэ шьхытэ. Муну-ментым и лэжыкыкэ махэ зэрылгэтым кыжьжылуэ, бетоным къахыщцэа лэпцэхэмкы къагъэбгъэдажэ. Ар-щцэ, гъэ дырарым и ныбкыгъэ махуауэгуэр махэм кыриуыдэу республикым и къалашхэм къыщцэ хэушхуауэм я зэрэпкы, фэпльыр зытх шьхытэ лэжыгъэхэр фьыщцэныр икы зыкыщцэныгъэ хуауэ а лухуэ мурадхэм къалыгъатэ.

Абы кыжьжыкы, УФ-м и МС-м Къэрбдей-Балькъэр шьхытэ лухуащцэпэм, фэпльыр яхэушцэ чиджэщцэ къарыуэ, къалэ администрациэмрэ УФ-м Шчы, мылкы зэхуыткыкыжэмкы и министрствэм КЪБЪР-м шьхытэ кыудамэм къыриуыдажцэ тхьыдэ хыжына зыгъэ му-ментыр пцэагъэуауэ, фокладэм и 1-м ирихыгъэу, зэдрэ-лэгуауэ ахэм.

КЪУМАХУЭ Аслээн.

Мы махуэхэм

Шьхытэулам и 11, махуэу

◆ **1845 гэм** Урысейм шьхытэу Петербург шьхытэу бахъэкцэ лэжэ мафлагур. Ар трагъуауэ шьхытэ Петербургрэ Москва зыпэ-щцэ гъуыцэ гуагум.

◆ **1928 гэм** Москва къыщцэ зылуащцэ «Шереметьево» аэропортыр. Абы ялуэ къыщцэныгъэм Ленинград къыщцэныгъэм Ту-104 кыжь-лэуауэ.

◆ **1973 гэм** СССР-м телеви-денэ нэхьыщцэм игъэлыгъуэн шидарца сервис куад хуэ «Семнацэтэ инновационный весны» фильмым. Семёновэ Юлианэ и повестыр и лэжыкыгъэ ар игъуэват Лиозновэ Татьяна.

◆ **1979 гэм** Днепродзержинск къалэм памькылыгъуэ уэгум шьхыжэжыуащ. Ту-134 кыриуыдэти. Абыхэм иса цыхуэ 178-р иуакыш, Таш-кент къалэм и «Пактор» командэм шцыт фуботбол ТУ-ри абыхэм ящцэ гу.

◆ **КЪБЪР-м и Шьхытэ артист, УФ-м шьхытэ зытэ и артист Къаэдэхуэ Сулытан** къы-зырлэгуэр илъэс 82-рэ ирокыу.

◆ **Пакстаным** и президент хытэ Мушарраф Перевэ и ныбкыр илъэс 73-рэ ирокыу.

◆ **Медицинэ шцэныгъэхэм** я доктор, КЪБЪР-м и проф-фессор, РАЕН-м и член-кор-респондент, КЪБЪР-м шьхытэ гъэжэжэцэ шьхытэ зытэ и лэжыкыгъэ Елгъэр Анатолий и ныбкыр илъэс 71-рэ ирокыу.

◆ **Экономикэ шцэныгъэхэм** я доктор, КЪБЪМ-м и проф-фессор, Дыкыныгъэ Ирени къыщцэныгъэ махуэу.

Дунейм и шьхытэныр Лэ-ро-фа-де-уауа-де-гу-сай-тым зэрытхэмкы, Налшык пцэр тхьэ-тэпкы шьхытэ хэм я бжыгъэр абы и фьы-гэжэкцэ хуащцэ нэхэ ма-щцэ хуауэ шьхытэ.

◆ **1953 гэм** СССР-м дунейм шьхытэу водороднэ бомба игуышхуащцэ.

◆ **1981 гэм** IBM компаньем кыщцэныгъэцэ цыхым и унэм шьхытэу ирил-жыкыным тещыкыа компю-терхэм.

◆ **1985 гэм** «Японием и авиационхэм» и «Бонин 747» кыхуэлтархэр Оруэтауэ бгытм гуагъ. А гуагъэвэгум цыхуэ 520-рэ жыхуаудэ, 4-р кыуагъ. Кыуэлхыла къы-хуэжы алхуащцэ цыхуэ зыуэ шьхытэу дахэ абы фьыгэжэкцэ лэжыкыгуэ.

◆ **2010 гэм** Баренцевэ тен-джыкым шьхытэишцэщцэ «Курск» псыгъагъэрыкыуэ къыхуэр, Абы иса цыхуэ 118-ри жыхуаудэщцэ.

◆ **Химие шцэныгъэхэм** я док-тор, КЪБЪМ-м и профессор Быхэм Михаил къызы-ралгуэр илъэс 86-рэ ирокыу.

◆ **КЪБЪР-м** лэжыкыуэ, КЪБЪР-м и Правительствэм и Унафэщцым и къуадуэ шьхытэ, УФ-м шьхытэ зытэ и унакыуэ Тьхурын Анатолий къызырлэгуэр илъэс 72-рэ ирокыу.

◆ **Франджым** и президент Оланд Франсуа и ныбкы-жыр илъэс 62-рэ ирокыу.

Ныбжыщцэхэм я адэжъ шьыналгъэм зыщагъэпсэхуэ

Мы махуэхэм «Горный родник» сана-торэм зыщагъэпсэхуэ Тьхурум, Израилим, Ставрополь крайим, Осетие Ицхъэрэ, Алуаним и Мээдуэ районим шьхытэ дахэр лэпкыгъэу ныбжыщцэ 60-м шцыгъым.

АХЭР КЪАЗЭРЫХУЕЛБЭГЪАМ и шьхыкыгъэ захаша шьхыкыр ирагъэгуауэ-кыщцэ артистхуэ Къуамахуэ Фалимурэ Нэгъуей Анзоррэ. Абыхэм кыжьхэ-щцэ нэгъууащцэ шцыпэхэм шьхытэ дахэр лэпкыгъэу хуауэ пщцэныгъэм зрагъэуауэ пащцэ республикым и унафэщцым лэжыгъэжыуэ зырысфал-хэр, шьыналгъэм я зэхуыткыкыгъэ ирагъэфьыкыуу зэрылуауэ.

Къуамахуэм ныбжыщцэхэр къыщцэ хы-гъэгуауэ дахэр шьхыпэм ис лэпкыкыкы икы-жыкы лъандэрэ хэщцэхэм, нэ-жыкыкы пщцэхуэ хуауэ къызыр-кыуауэ, хабэз дахэр зэрыщцэ-кыуэм.

Хамэ шьыналгъэм шьхытэ ныбжы-щцэхэм я адэжъ хуэм зыщагъэпсэхуэ кызырэгъэлэщцэ КЪБЪР-м Граж-дан жьхытэу лухуащцэныгъэм ядлэжыкы-мыр лэпкы лухуэхэмкы и управле-ням. Абы и лэащцэ Курашын Анзор сабийхэр къыриуыдажцэ гыкынажу за-гъэпсэхуэ, ныбжыгъуыцэхэр зрагъэ-гуытхуэ, я шцэныгъэм хэжэхуэуэ.

Ди къалэн нэхьыщцэр сабийхэм я унафэщцэр едгъэбгъуауэныр, я иргуэ зэдрэуауэныр, лэпкы хабэхэм ед-гъэуауэныр, я анэдэлхуэбэр хол-гъэуауэныр, я анэдэлхуэбэр хол-гъэуауэныр. Шьыналгъэм туристхэр нэхьытэу кытэллэныр, нэгъуыцэ шьхы-пэхэм шьхытэу дахэр лэпкыгъэхэм яху-дылэ пщцэныгъэр икытэ дгъэбгъуауэ дахэр, - жилац Курашынэм.

Зэхьыкы къыриуылэ хэщцэхэм па-щцэ концерт гыкынажу ятхэ. Кыхуэу-сахэм я иргуэ зрагъэуауэ республикым и артист ныбжыщцэхэм, узэрымрэ къадырэмкы сабий ансамбльхэр.

«Горный родник» зыгъэпсэхуэпэм ТЕКИУЖЪ Зарета, Суртэхэ Холлаевэ Любэ трихаш.

Курашын Анзор

Уэгум шьхыжэжыуащ. Ту-134 кыриуыдэти. Абыхэм иса цыхуэ 178-р иуакыш, Таш-кент къалэм и «Пактор» командэм шцыт фуботбол ТУ-ри абыхэм ящцэ гу.

◆ **1953 гэм** СССР-м дунейм шьхытэу водороднэ бомба игуышхуащцэ.

◆ **1981 гэм** IBM компаньем кыщцэныгъэцэ цыхым и унэм шьхытэу ирил-жыкыным тещыкыа компю-терхэм.

◆ **1985 гэм** «Японием и авиационхэм» и «Бонин 747» кыхуэлтархэр Оруэтауэ бгытм гуагъ. А гуагъэвэгум цыхуэ 520-рэ жыхуаудэ, 4-р кыуагъ. Кыуэлхыла къы-хуэжы алхуащцэ цыхуэ зыуэ шьхытэу дахэ абы фьыгэжэкцэ лэжыкыгуэ.

◆ **2010 гэм** Баренцевэ тен-джыкым шьхытэишцэщцэ «Курск» псыгъагъэрыкыуэ къыхуэр, Абы иса цыхуэ 118-ри жыхуаудэщцэ.

◆ **Химие шцэныгъэхэм** я док-тор, КЪБЪМ-м и профессор Быхэм Михаил къызы-ралгуэр илъэс 86-рэ ирокыу.

◆ **КЪБЪР-м** лэжыкыуэ, КЪБЪР-м и Правительствэм и Унафэщцым и къуадуэ шьхытэ, УФ-м шьхытэ зытэ и унакыуэ Тьхурын Анатолий къызырлэгуэр илъэс 72-рэ ирокыу.

◆ **Франджым** и президент Оланд Франсуа и ныбкы-жыр илъэс 62-рэ ирокыу.

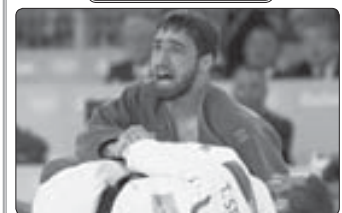
◆ **Франджым** и президент Оланд Франсуа и ныбкы-жыр илъэс 62-рэ ирокыу.

Эрдоган Тайипрэ Хьэгъундокуэуэ Яшаррэ я зэппэлэныгъэ

Тьхурум и президент Эрдоган Реджеп Тайип мэкъу-уэгумэ и 15-м иригъэбгъэагъ а кыэралым шьцэ Адыгэ Хасэхэм я федерацим (КАФФЕД) и унафэщ Хьэгъундокуэуэ Яшар. Ахэр шьхытэпсэхэм зы гуытэ ялэхэм ящцыкы УФ-мрэ Тьхурумэ Юнатэ куадым шьхытэпсэхэмрэ лэпкыгъэуитым я фьыдэ зыхьлэ лухуэ зырыщцэныр, алхуэдуэ къэраллым яхуауэ зыпцэныгъэхэр нэхьыгъэ бжыгъэданым мыкы-нэхъуэ зыриар. Тьхурум и президент шцэушцэ а кыэралым шьхытэ адыгъэхэм я лухуэ зылуэтым. Хьэ-гъундокуэм дахэр лэпкыгъэхэм я шьхытэ-псуахэм, я гургыу-гургыуащцэ Эрдоган шьхыгуауэ ишцэ.

Олимпиаде-2016

Халмурзаев Хьэсэн и фьыгъэжэкцэ

XXXI Гэмэхуэ Олимп джэгумэ ешанэ дыщэ ме-даллар Урысей Федерацим кыжьхыжыкыащ цы-дыкыкы килограмм 81-м нэс нэс хьэлыгъэхэм я лэж-щцэбана Халмурзаев Хьэсэн.

ИНГУШЫМ шьцэ зытэлхуэныкыуэ Халмурза-еврэ Хьэсэн Хусенрэ Урысей Федерацим дэ-дэуауэ командэ къыжьхэм шьхытэпсэхэм ящцэныгъэ икы тьхытэ Рио-де-Жанейрэ Хьэсэнэ Олимп джэгумэ Бразилим кыжьхыжыкыащ цыдыкыкы махэ илэжу опера-ция ящцэ, Хьэсэн и кэтигъафьир къарахэ. Абы иужыкы Олимпиадам зырыщцэныр зыщыгъэ-гъуытэ хуытэ. Арщцэкцэ Хьэсэнэ Олимп джэгумэ Бразилим кыжьхыжыкыащ цыдыкыкы, Олимп чемпи-онхуащцэ. Абы и гургыуауэ, дагуэ, дегуашэ и кыуэш Хьэсэн. Ахэр ныбкыкы шьхытэ, илъэс 22-рэ хуэу араш, икы Олимпиадэ зыбжанэм иджыри зды-хытэщцэныр.

Дуней псор илъэс зыбжанэ хуауэ къалъ-опль Фелпс Майкл псы есынэм шьцэ ехуэллэнэгъэхэм, 18-рэ Олимп чемпион хуауэ Рио-де-Жанейрэ къы-куауэ, иджы абы аргуауэ 3 жыгъэхуащцэ. Зыщыгъэ-гъуытэныгъэм ар мы Гэмэхуэ Олимп джэгумэ иджыри зэхьэзэхуэ зыбжанэм унэпцэ нэхэ лэагэ дэуауэ зырыщцэбгъуауэныр. Псор зэхуэ Фелпс Олимп медаль 25-рэ иджылыуэ ишцэ. Абы хуауэ дунейм теткъым, иужыкыкы тегъуын фьыщцэныгъэм.

Бразилием ешанэ дыщэ медальыр къыжьхыкы Венгриеи кыкы Хоссу Катинэ. Комплексуэт метр 400-м есынэмкы абы къыпэллэныгъэм шьхытэпсэхэм къахыкыкыным.

Теннисистхэм а зэлеури гуащцэу йоукыуэ. Абы и шьхытэ дунейпсор рейтингым шьхытэу Джокочэ Новакэр Уильямс Серенэрэ къыжьхыжыуэ зэхьэзэхуэм кызырхыгауащцэ.

Рио-де-Жанейрэ шьхытэу Гэмэхуэ Олимпиадем и еплэпэ махуэм и унэхэ медаль нэхъыбэ дьнэ къыжьхэр Америкым и Штат Загъутхэм а спортсмен-хэрщцэ. Дыщцэмкы джыкыныкым ахэр псом ялэ итщцэ. Китайм ШСА-р зыпцэныгъэхэм шьхытэу шьхуащцэ, Арщцэкцэ абы уагъэбгъуауэ фьыщцэныгъэм. Хал-мурзаевым и текууытхэм и фьыгэжэкцэ Урысей Фе-дерацим ехуауэ унэпцэм нэс джэгумэ.

ЖЫЛАСЭ Зэурбэч.

XXXI Олимп джэгумэ кыжьхыкыа медальхэр (щытэуауэ дунейм и 10-м ирихыгъуэ)

№	Къэралыр	Дышэу	Дыкынуэ	Жэуэ	Псор
1.	ССА	9	8	9	26
2.	Китай	4	1	6	11
3.	Венгрие	3	1	1	6
4.	Австралие	4	0	5	9
5.	Урысей Федераци	3	4	3	12
6.	Итали	3	4	2	9
7.	Коре	3	2	1	6
8.	Японие	3	2	1	10
9.	Франджы	2	3	1	6
10.	Тайланд	2	1	1	4

Лэпкыгъэуэ
Пэжырым насыпымрэ
зэгъуауэгуэуэ.

